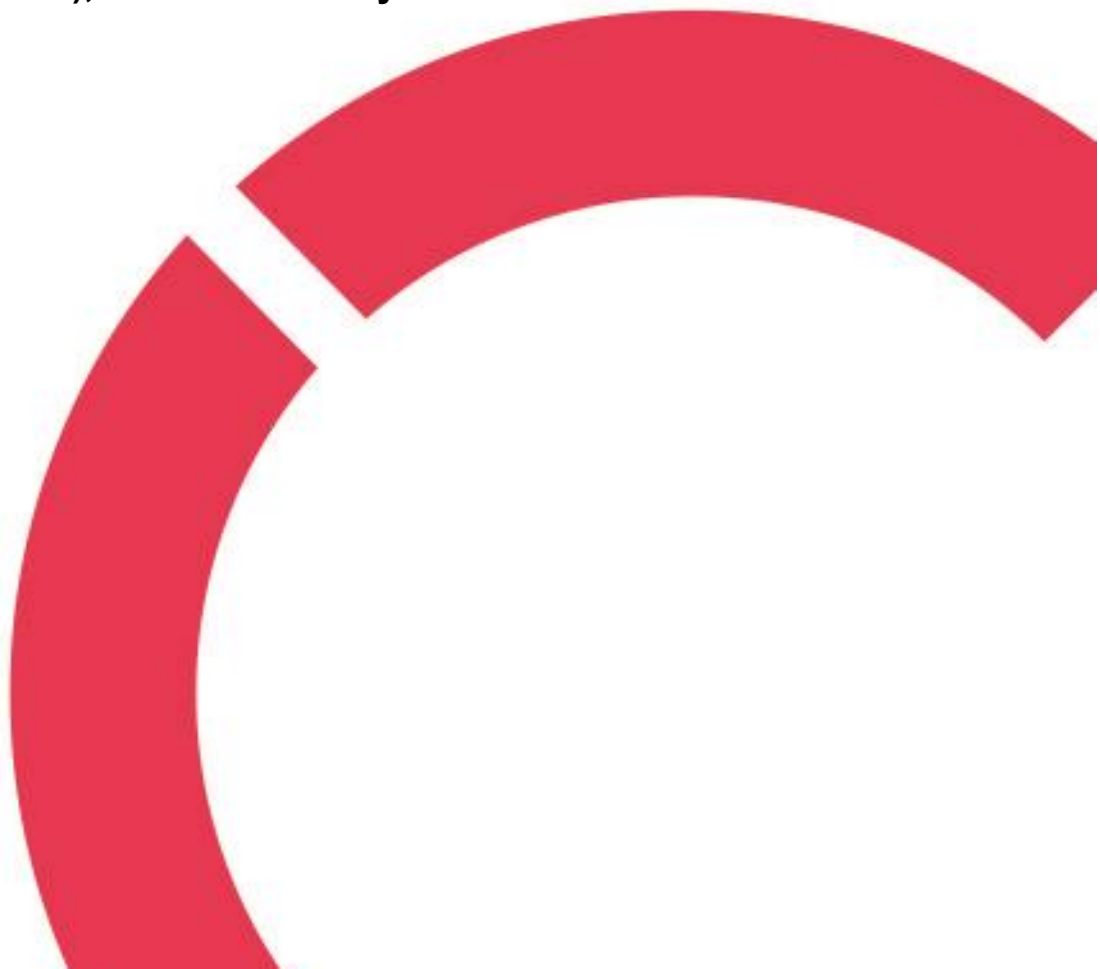

Christoffer Ljung

OLIKO JEESUS TODELLA OLEMASSA?

Nuorille suunnattu johdatus nykyaikaiseen historialliseen Jeesuksen tutkimukseen

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö
Huhtikuu 2025**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Huhtikuu 2025	Tekijä/tekijät Christoffer Ljung
Koulutus Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		☒ AMK ☐ YAMK
Työn nimi OLIKO JEESUS TODELLA OLEMASSA? Nuorille suunnattu johdatus nykyaikaiseen historiallisen Jeesuksen tutkimukseen		
Työn ohjaaja Emilia Teerikangas, TM		Sivumäärä 13 + 2
Työelämäohjaaja -		
<p>Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tutkia nykyaikaista tutkimusta historiallisesta Jeesuksesta ja siitä, oliko hän todella olemassa vai ei. Aineisto perustuu useisiin eri lähteisiin sekä kristittyjen että skeptikoiden taholta.</p> <p>Opinnäytetyö on tehty erityisesti kirkon nuorisotyötä varten helposti ymmärrettäväksi johdannoksi, jossa on tarvittava tieto, jotta voi ymmärtää nykyistä keskustelua Jeesuksesta ja Uudesta testamentista. Teoriaosuudessa käsitellään lähteitä Jeesuksesta, Uuden testamentin yleistä historiaa sekä Jeesuksen olemassaolon keskeisiä tapahtumia ja sitä, tapahtuivatko ne vai eivät.</p>		

Asiasanat Evankeliumit, Jeesus Nasaretilainen, Paavali, ristiinnaulitseminen, tyhjä hauta, Uusi testamentti, ylösnousemus.
--

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date April 2025	Author Christoffer Ljung
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis DID JESUS REALLY EXIST? An introduction for youth to modern research on the historical Jesus		
Centria supervisor Emilia Teerikangas, Master of Theology	Pages 13 + 2	
Instructor representing commissioning institution or company -		
<p>The purpose of my thesis was to examine the modern research on the historical Jesus and if he really existed or not. The material is based on a variety of different sources from both Christian and skeptical scholars.</p> <p>The thesis was specifically made for church youth work as an easy-to-understand introduction, with the knowledge necessary to understand the current discussions on Jesus and the New Testament. The theory discusses the sources that tell about Jesus, the general history of the New Testament and the main events of Jesus' life and whether they happened or not.</p>		
Key words Crucifixion, empty tomb, gospels, Jesus of Nazareth, New Testament, Paul the apostle, resurrection.		

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO.....	1
2 JOHDATUS UUTEEN TESTAMENTTIIN JA SEN HISTORIAAN	3
2.1 Ajoitus ja lähteet	4
2.2 Paavalin kirjeet	5
2.3 Ulkoisia lähteitä	6
3 JEESUKSEN ELÄMÄ JA KUOLEMA	7
4 JEESUKSEN HAUTAAMINEN JA YLÖSNUOSEMUS	8
4.1 Tarina tyhjästä haudasta.....	8
4.2 Ylösnousemus.....	9
5 POHDINTA.....	11
LÄHTEET	13
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Historiallinen Jeesus on kiinnostanut minua suuresti viimeisten viiden vuoden aikana, ja siitä, oliko häntä olemassa vai ei, käydään edelleen keskustelua. Huolimatta siitä, että hänen olemassaolonsa puolesta on paljon kirjallisuutta, on olemassa vielä enemmän kirjallisuutta, joka taipuu skeptisempään suuntaan ja tekee vahvan eron raamatullisen Jeesuksen ja ”todellisen” Jeesuksen välillä.

Nyky maailmassa tämä keskustelu on siirtynyt internetiin ja sosiaaliseen mediaan, ja tämä opinnäytetyö on saanut inspiraationsa siitä, miltä tämä keskustelu näyttää nykyään sosiaalisessa mediassa, ja siitä, mikä on oikeasti ja historiallisesti totta ja mikä ei. Kriittisen havainnointini mukaan argumentit Jeesuksen todellisen olemassaolon puolesta ja sitä vastaan ovat nykyään yleensä joko vanhentuneita, historiallisesti virheellisiä tai sellaisia, joissa totuutta on hieman venytetty.

Henkilökohtainen mielipiteeni on, että Jeesuksesta ja Uudesta testamentista puhuttaessa on sekä hyviä että vähemmän hyviä argumentteja molemmilta puolilta. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on ollut antaa mahdollisimman oikeudenmukainen kuva keskustelun molemmista osapuolista ja osoittaa, mistä ollaan yhtä mieltä kokonaisuutena, sen sijaan että keskityttäisiin yksittäisiin yksityiskohtiin. Toisin sanoen halusin selvittää, mitä tämän päivän vakavasti otettavilla historioitsijoilla ja Uuden testamentin tutkijoilla on aiheesta sanottavaa, ja samalla osoittaa, että sosiaalinen media ei yleensä edusta vakavasti otettavaa akateemista puolta, kuten tulemme näkemään jatkossa.

Kohderyhmänä olen tässä työssä pitänyt erityisesti kirkollista nuorisotyötä. Kyseessä on tekstipohjainen materiaali, jota voidaan käyttää pohjana esittelyyn rippikoulussa tai muissa tilaisuuksissa. Tämän alan kirjallisuus on myös yleensä yksityiskohtaista ja joskus vaikealukuista, joten olen myös pyrkinyt parhaani mukaan tekemään siitä mahdollisimman helposti ymmärrettävää. Henkilökohtainen mielipiteeni on, että sekä nuorilla kristityillä että skeptikoilla pitäisi olla perustiedot tästä aiheesta edellä mainituista syistä. On puolustettava uskoa ja ilmaistava skeptisyyttä. Itse olen näiden kahden sekoitus, mutta on myös muistettava olla rehellinen, ja joskus täytyy vain sanoa ”en tiedä”.

Vuosien syvällisen lukemisen jälkeen olen tästä huolimatta tullut siihen johtopäätökseen, että Jeesuksen todellisesta olemassaolosta ollaan samaa mieltä monista asioista, ja toivon, että tämä antaa hyvän käsityksen siitä, mistä oikeastaan ollaan samaa mieltä.

2 JOHDATUS UUTEEN TESTAMENTTIIN JA SEN HISTORIAAN

Ennen kuin tutustumme tarkemmin Jeesuksen elämään, meidän on ensin tutustuttava Jeesusta koskeviin lähteisiin eli tässä yhteydessä neljään evankeliumiin ja Paavalin kirjeisiin. Lähteitä on myös muilta kristityiltä kirjoittajilta, mutta keskityn ulkoisiin lähteisiin, jotka ovat peräisin sekä juutalaisilta että roomalaisilta kirjoittajilta. Jos keskitymme aluksi vain Uuteen testamenttiin ja sen historiaan, voimme aloittaa sanomalla, että se sisältää 27 erilaista kirjaa, jotka ovat eri kirjoittajien kirjoittamia ja jotka on kirjoitettu sadan vuoden aikana Jeesuksen ja varhaiskirkon tapahtumien aikaan, ja ne on myös kirjoitettu papyrusmateriaalille (Bird & Wright 2019; Kuula, Nissinen & Riekkinen 2008; McDowell & McDowell 2017.)

Yllättävää on ehkä se, että meillä ei itse asiassa ole jäljellä mitään alkuperäisiä dokumentteja Uudesta testamentista (kuten ei muustakaan antiikin kirjallisuudesta), vaan ainoastaan kopioita kopioista, ja nämä dokumentit on alun perin kirjoitettu kreikaksi, ja meillä on noin 5500 kreikankielistä dokumenttia, joita on käytetty Uuden testamentin laatimiseen (Hägerland & Wassén 2016; Kuula ym. 2008; McDowell & McDowell 2017.)

Keitä olivat Uuden testamentin kirjoittajat? On argumentteja puolesta ja vastaan, esimerkiksi sen puolesta, että Markuksen evankeliumi on todellakin Markuksen kirjoittama tai ei. Keskusteluissa keskitytään yleensä enemmän siihen, että evankeliumit sekä suurin osa Uudesta testamentista ja osa Paavalin kirjeistä on meille tuntemattomien kirjoittajien kirjoittamia (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Harrison 2021; Kuula ym. 2008.)

Miksi evankeliumit kutsutaan Markuksen, Matteuksen, Luukkaan ja Johanneksen evankeliumeiksi? Se liittyy siihen, että dokumentit haluttiin muun muuassa erottaa toisistaan helpommin, kun ne alkoivat kiertää noin 100–200 jKr. (Bird & Wright 2019; Kuula ym. 2008). Jos pitäydytään evankeliumeissa ja jos on niin, että ne ovat todennäköisesti tuntemattomien kirjoittajien kirjoittamia, mitä voimme todella tietää niistä? Olivatko he itse Jeesusta koskevien tapahtumien todistajia? Tästä on paljon erimielisyyttä.

Jos lähdemme liikkeelle siitä, mitä voimme tietää kirjoittajista, he olivat korkeasti koulutettuja, kreikkaa puhuvia kristittyjä. He tiesivät myös, että he kirjoittivat ajasta ennen omaa elinaikaansa (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012). Tämä johtaa kysymykseen siitä, olivatko he itse tapahtumien silminnäkijöitä. Keskustelu on melko vahvasti kaksipuolinen. Jotkut ovat sitä mieltä, että kirjoittajat olivat Jeesuksen opetuslapsia ja siten silminnäkijöitä. Toiset taas ovat

sitä mieltä, että he eivät olleet Jeesuksen opetuslapsia eivätkä siten hänen elämänsä silminnäkijöitä (Ehrman 2012; Holmén & Kankaanniemi 2009; Hägerland & Wassén 2016; Kuula ym. 2008; McDowell & McDowell 2017.)

2.1 Ajoitus ja lähteet

Milloin nämä evankeliumit kirjoitettiin? Kaikki kertomukset Jeesuksesta levitettiin ensin suullisesti kristinuskon varhaisimmista alkulähteistä 30. vuosisadalta jKr. ja myöhemmin kirjoitettiin muistiin noin 30–70 vuotta Jeesuksen kuoleman jälkeen (Ehrman 2012; Harrison 2021; Hägerland & Wassén 2016; Kuula ym. 2008.) Markusta pidetään kaikista evankeliumeista vanhin, ja se on ajoitettu noin vuosiin 50–75 jKr. Matteuksen evankeliumi ajoitetaan noin 60–100 jKr., Luukkaan evankeliumi noin 60–110 jKr. ja Johanneksen evankeliumi, jota pidetään viimeisenä, noin 70–110 jKr. (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Harrison 2021; Hägerland & Wassén 2016; Kuula ym. 2008; McDowell & McDowell 2017.)

Mitä lähteitä kirjoittajat käyttivät silloin? Tästä on monia teorioita, ja esittelen teorian nimeltä ”neljän lähteen teoria”. Kuten aiemmin totesimme, Markusta pidetään vanhimpana kaikista neljästä evankeliumista, mikä tarkoittaa, että kun Matteuksen ja Luukkaan kirjoittajat kirjoittivat evankeliuminsa, he molemmat käyttivät Markuksen evankeliumia peruslähteenään. (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Kuula ym. 2008.)

Jos he siis käyttivät Markuksen evankeliumia ensisijaisena lähteenään, miksi on olemassa muita tarinoita, joita ei ole Markuksen evankeliumissa? Koska Markuksen evankeliumin lisäksi kirjoittajat käyttivät myös muita kirjallisia lähteitä, joita meillä ei valitettavasti enää ole. Ensimmäistä lähdetä kutsutaan ”Q-lähteeksi” (quelle, saksaksi lähde), joka sisältää Jeesuksen saarnoja ja muita kirjoituksia ja joka voidaan mahdollisesti ajoittaa suunnilleen samalle vuodelle kuin Markuksen evankeliumi, ehkä jopa aikaisemmaksi. (Ehrman 2012; Harrison 2021.) Kahteen muuhun lähteeseen nimitetään ”M” ja ”L”, joten ”M” on sisältöä, joka on ainutlaatuista Matteuksen evankeliumissa, kun taas ”L” on sisältöä, joka on ainutlaatuista vain Luukkaan evankeliumissa (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Harrison 2021.)

Entä Johanneksen evankeliumi? Kolmea muuta evankeliumia suositaan Jeesusta tutkittaessa siksi, että Johannes eroaa niin paljon muista evankeliumeista. Synoptikkoja

(toinen nimi näille kolmelle evankeliumille, koska ne ovat hyvin samanlaisia) pidetään historiallisesti luotettavampina. Johannes ei kuitenkaan välttämättä ole huono lähde, mutta kolme muuta evankeliumia ovat suositeltavampia (Ehrman 2012; Harrison 2021; Kuula ym. 2008.)

2.2 Paavalin kirjeet

Siirrymme Paavaliin ja hänen kirjeisiinsä, jotka hän itse asiassa aloitti kirjoittamisen aikaisemmin kuin evankeliumit. Hän on siis varhaisin kristillinen kirjoittajamme (tietojemme mukaan), ja siksi hän on paras lähteemme siitä, mitä tiedämme varhaiskirkon Jeesusta koskevista uskomuksista (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Mustakallio 2007.) Paavali oli aiemmin juutalainen ja fariseus ja vainosi kristittyjä, mutta hänestä itsestään tuli lopulta kristitty koettuaan, että Jeesus oli ilmoittanut itsensä hänelle, mikä johti hänen ”kääntymykseensä” noin vuonna 35 jKr., vain muutama vuosi sen jälkeen, kun ihmiset alkoivat saarnata ylösnoussesta Jeesuksesta (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Holmén & Kankaanniemi 2009; Hägerland & Wassén 2016; Mustakallio 2007.)

Tämä termi ”kääntymys” on ollut hieman harhaanjohtava, sillä tarkoitetaan sitä, että hän pysyi juutalaisena mutta alkoi julistaa, että Jeesus oli Messias (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Holmén & Kankaanniemi 2009; Hägerland & Wassén 2016; Mustakallio 2007.) Uuden testamentin varhaisin kirje on siis Ensimmäinen kirje tessalonikalaisille. Mahdollisesti myös Kirje galatalaisille voi olla ensimmäinen, mutta molemmat ajoittuvat noin vuoteen 48/49 jKr. (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012.) Tämä tarkoittaa, että nämä kaksi kirjettä kirjoitettiin noin 15 vuotta sen jälkeen, kun Paavalista tuli kristitty.

Paavali kirjoittaa myös suullisista ”uskontunnustuksista”, jotka olivat olemassa ennen kuin hänestä itsestään tuli kristitty. Yksi näistä uskontunnustuksista löytyy 1. Kor. 15:3–8, joka ajoittuu 30-luvun puoliväliin, vain muutama vuosi Jeesuksen kuoleman ja opetuslasten ylösnousemususkon jälkeen (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Holmén & Kankaanniemi 2009; McDowell & McDowell 2017.) Tiettyihin yksityiskohtiin suhtaudutaan skeptisesti, esimerkiksi siihen, oliko todella yli 500 ihmistä nähnyt ylösnousseen Jeesuksen. Määristä riippumatta sen pääkohdat Jeesuksen elämästä, kuolemasta ja ylösnousemuksesta palautuvat kristinuskon alkuun (Allison 2021, 40, 62, 73.)

Paavali saneli kirjeensä, eli joku muu kirjoitti samaan aikaan, kun hän puhui. Uuden testamentin 27 kirjasta 13 on hänen nimissään, ja niistä seitsemän on hänen kirjoittamiaan ja kuusi ei. Miten tämä voi olla mahdollista? Ne on yksinkertaisesti kirjoitettu hänen marttyyrikuolemansa jälkeen n. 62–68 jKr. Muita merkkejä siitä, että jotkin kirjeet eivät ole hänen kirjoittamiaan, ovat teologiset ja kielelliset erot (Bird & Wright 2019; Kuula ym. 2008; Mustakallio 2007.)

Niistä seitsemästä kirjeestä, joita pidetään Paavalin itsensä kirjoittamina, ovat Ensimmäinen kirje tessalonikalaisille, Ensimmäinen ja Toinen kirje korinttilaisille, Kirje galatalaisille, Kirje roomalaisille, Kirje filippiläisille ja Kirje Filemonille. Muiden kuuden kirjeen, joita pidetään hänen seuraajiensa kirjoittamina, ovat Toinen kirje tessalonikalaisille, Kirje kolossalaisille, Kirje efesolaisille, Ensimmäinen ja Toinen kirje Timoteukselle ja Kirje Titukselle (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Kuula ym. 2008; Mustakallio 2007.) Tiettyjen yksityiskohtien puolesta ja niitä vastaan voidaan esittää argumentteja, mutta tämä on kokonaiskuva.

2.3 Ulkoisia lähteitä

Jeesuksesta kertovia ulkoisia lähteitä on sekä kristillisiä että ei-kristillisiä. Tässä keskityn kuitenkin vain ei-kristillisiin lähteisiin eli juutalaisten ja roomalaisten kirjoittajien lähteisiin. Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että suurin osa näistä kirjoittajista ei kirjoittanut Jeesuksesta vaan kertoi ensimmäisistä kristityistä, ja koska heitä oli jo 100-luvulla tullut niin paljon, mikä oli myös tavallisuudesta poikkeavaa, he halusivat mainita tämän. Näihin kirjoittajiin kuuluvat Tacitus, Plinius nuorempi, Suetonius ja Lucianus, jotka kirjoittivat noin vuosina 90–100+ jKr. (Ehrman 2012; Harrison 2021; Hägerland & Wassén 2016.)

Juutalaisista kirjoittajista Flavius Josefus on ehkä tärkein. Hän kirjoitti Jeesuksesta noin 90-luvulla jKr. Tutkijat ovat kuitenkin eri mieltä eräästä tekstistä, jossa hän kirjoittaa, että Jeesus oli Messias, mutta tämä on luultavasti kristittyjen kirjoittajien myöhemmin tekemä lisäys, koska Josefus oli tietenkin juutalainen. Mutta jos lisäys jätetään huomiotta, voidaan silti todeta, että Josefus tiesi Jeesuksen olemassaolosta. Jeesus tunnettiin saarnaamisestaan ja muista merkittävistä teoistaan ja hänen seuraajansa toimivat edelleen aktiivisesti tähän päivään asti (Ehrman 2012, luku 2.)

3 JEEСУKSEN ELÄMÄ JA KUOLEMA

Nyt pääsemme asian ytimeen, eli Jeesukseen itseensä ja siihen, mitä tiedämme hänen elämästään. Ensimmäinen asia, joka meidän on ymmärrettävä, on se, että emme voi selvittää tarkalleen kaikkea, mitä Jeesuksen elämässä tapahtui, koska ne tapahtuivat 2000 vuotta sitten eikä meillä ole arkeologisia todisteita hänen olemassaolostaan, aivan kuten ei kenenkään muunkaan henkilön, joka asui samalla alueella tuohon aikaan. Voimme kuitenkin käyttää niitä lähteitä, joita meillä on, ja saada ainakin yleiskuvan siitä, mitä suurin piirtein tapahtui. Vaikka voi olla syitä epäillä tiettyjä yksityiskohtia hänen elämästään, hänen olemassaolonsa ei ole yksi niistä (Allison 2021; Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Kuula ym. 2008.)

Mistä sitten aloittaa? Jouluevankeliumista huolimatta tiedämme vähän hänen syntymästään ja lapsuudestaan, mutta hänen syntymänsä ajoitetaan noin vuoteen 4 eKr. Hänen tarkasta syntymäpaikastaan on myös kysymyksiä. Emme myöskään tiedä mitään siitä, miltä hän näytti, eikä hän todennäköisesti jättänyt jälkeensä mitään omia kirjoituksia (Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Harrison 2021; Holmén & Kankanniemi 2009; Hägerland & Wassén 2016; Kuula ym. 2008.)

Tästä huolimatta tiedämme kuitenkin enemmän hänen toiminnastaan ja kohtalostaan, ja huolimatta kaikista erilaisista mielipiteistä Jeesuksesta ja siitä, mitä tarkalleen ottaen tapahtui, hänen elämästään voidaan tehdä seuraava yhteenveto, jonka hyvin harvat tutkijat kiistävät. Jeesus oli juutalainen mies, joka oli kotoisin Nasaretista ja aloitti toimintansa noin 30-vuotiaana. Hän puhui arameaa ja toimi aktiivisesti Galileassa. Hän oli Johannes Kastajan seuraaja ja perusti myöhemmin oman liikkeen, joka koostui sekä miehistä että naisista. Hän saarnasi tulevasta Jumalan valtakunnasta ja parannuksen tekemisestä, ja hänet tunnettiin ihmeidentekijänä. Jonkin ajan kuluttua hän joutui ristiriitaan juutalaisten viranomaisten kanssa, mikä johti lopulta hänen pidättämiseensä, tuomitsemiseen kuolemaan ja teloittamiseen roomalaisten toimesta ristiinnaulitsemalla (joka on varma asia) Pontius Pilatuksen käskystä noin vuonna 33 jKr. (Allison 2021; Bird & Wright 2019; Ehrman 2012; Harrison 2021; Hägerland & Wassén 2016; Kuula ym. 2008.)

Kaiken tämän jälkeen jopa hänen seuraajansa alkoivat väittää, että hän oli noussut kuolleista. Kaikki tämä johtaa viimeiseen osaan, eli Jeesuksen hautaamiseen ja ylösnousemukseen liittyviin uskomuksiin ja siihen, miten kristinusko sai alkunsa.

4 JEESUKSEN HAUTAAMINEN JA YLÖSNUOSEMUS

Nyt olemme siis tulleet viimeiseen osaan, jossa käsittelemme kysymyksiä siitä, kuka hautasi Jeesuksen, miten selitetään, että hauta olisi ollut tyhjä, ja mitkä ovat syyt opetuslasten uskolle ylösnousemukseen. Teimme aiemmin yhteenvedon siitä, mitä suurin osa nykyisistä tutkijoista ajattelee, ja he näyttävät silti olevan melko yksimielisiä melko paljon kokonaisuudesta. Kaikista mainituista asioista tähän mennessä tämä on ehkä se, joka jakaa mielipiteitä eniten.

4.1 Tarina tyhjistä haudasta

On olemassa monia teorioita siitä, mitä Jeesuksen ruumiille tapahtui hänen ristinkuolemansa jälkeen. Oliko hänet todella haudattu ja oliko hauta todella tyhjä? Joitakin vuosien varrella esitettyjä skeptisempiä teorioita ovat muun muassa, että hänen ruumiinsa heitettiin joukkohautaan, että opetuslapset varastivat ruumiin ja alkoivat sitten saarnata, että hän oli noussut kuolleista, että he menivät väärälle haudalle tai että he näkevät hallusinaatioita ylösnousseesta Jeesuksesta (Allison 2021; Craig 2008; Holmén & Kankaanniemi 2009, Hägerland & Wassén 2016.)

Nykypäivän tutkijat eivät välttämättä puolustaisi näitä teorioita (Craig 2008, 372–373.), mutta sen sijaan he sanovat, että he eivät yksinkertaisesti tiedä, mitä tapahtui (Hägerland & Wassén 2016, 206). Mutta on muitakin asioita, joihin he kiinnittävät huomionsa. Tässä yhteydessä voidaan nostaa esiin kaksi erityisen mielenkiintoista tapausta, nimittäin seuraavat.

Tarinat Joosef Arimatialainen miehestä, joka hautasi Jeesuksen, ja naisista, jotka löysivät ensimmäisenä tyhjän haudan, joka tapahtuu pian Jeesuksen kuoleman jälkeen, ovat todennäköisesti historiallisia. On kuitenkin mahdollista, että ne ovat fiktiota, mutta ei ole todisteita siitä, että näin olisi (Allison 2021; Craig 2008, Harrison 2021; Holmén & Kankaanniemi 2009; Hägerland & Wassén 2016; Kuula ym. 2008.)

Miksi naisten roolia tyhjällä haudalla korostetaan? Tässä tutkijat havaitsevat jotain hyvin mielenkiintoista ja myös sen, miksi tämä tarina ei todennäköisesti olisi fiktiivinen. On

oikeastaan kaksi syytä. Ensimmäinen syy liittyy naisten yhteiskunnalliseen asemaan tuohon aikaan.

Heitä ei pidetty uskottavina todistajina, joten jos olisi haluttu keksiä jotain ja tehdä ”täydellinen” tarina, jossa olisi voitu laittaa myös mies, esimerkiksi Pietari, tai monta miestä todistamaan, niin olisi tehty, mutta näin ei ollut. Miksi sitten korostettiin, että naiset olivat ensimmäisiä todistajia ylösnousseesta Jeesuksesta? Koska heidän roolinsa oli vahvasti vakiintunut ja säilynyt perinne varhaiskirkossa. Hyvin monet ihmiset tunsivat tarinan ja tiedettiin myös, että Maria Magdaleena oli tarinan päähenkilö (Allison 2021; Craig 2008; Harrison 2021; Holmén & Kankaanniemi 2009; McDowell & McDowell 2017.)

Tutkijat toteavat, että tarina olisi tässä tapauksessa hyvin epätodennäköisesti keksitty. Tyhjä hauta ja naisten rooli oli varhainen tarina, vaikka tätä pidettiinkin varhaiskirkon kannalta ”nolona” asiana. Jos tarina tyhjästä haudasta olisi fiktio, naiset eivät olisi olleet siinä mukana (Bird & Wright 2019; Harrison 2021; Holmén & Kankaanniemi 2009.)

4.2 Ylösnousemus

Entä ylösnousemus? Tässä tulemme alueelle, joka ehdottomasti jakaa mielipiteitä sen yliluonnollisen sisällön vuoksi. Tietenkin jotkut tutkijat ovat varovaisempia johtopäätösten tekemisessä ja ovat tietoisia siitä, etteivät he voi ottaa kantaa siihen, mitä ylösnousemuksen aikana tapahtui, mutta siitä huolimatta tutkijat, jopa skeptisemmätkin, ovat yhtä mieltä seuraavasta.

Ei ole epäilystäkään siitä, että opetuslapset olivat vakuuttuneita siitä, että vain muutama päivä ristinnaulitsemisen jälkeen he olivat kokeneet jotain, jonka he tulksivat kohtaamiseksi fyysisesti ylösnoussseen Jeesuksen kanssa ja että Jumala oli herättänyt hänet kuolleista (Allison 2021; Bird & Wright 2019; Craig 2008; Holmén & Kankaanniemi 2009; Hägerland & Wassén 2016; Kuula ym. 2008.)

Lisäksi on otettava huomioon seuraavat asiat. Koska ensimmäiset kristityt olivat juutalaistaustaisia, heillä ei ollut mitään ymmärrystä siitä, että Messias ensinnäkin kuolisi hirvittävän ja tuskallisen kuoleman ja toiseksi nousisi ylös. Ylösnousemus oli kerran tapahtuva tapahtuma, kaikille samalla kerralla, ei vain yhdelle henkilölle, eikä varsinkaan Messiaalle. Koska heillä ei ollut tällaista ymmärrystä Messiaasta, on hyvin epätodennäköistä,

että tämä olisi keksitty tyhjästä (Bird & Wright 2019; Craig 2008; McDowell & McDowell 2017; Mustakallio 2007.)

Toiseksi ylösnousemus ei myöskään ollut metaforinen, opetuslapset tulkitsivat sen todelliseksi tapahtumaksi. Nämä varhaiskristityt olivat siis jälleen kerran vakuuttuneita siitä, että Jeesus oli fyysisesti noussut ylös, mikä heidän käyttämässään kielikontekstissa tarkoitti sitä, että kuollut ihminen herää jälleen henkiin. Näitä pidetään sitten syinä siihen, miksi kristinusko sai alkunsa ja muotoutui sellaiseksi kuin siitä tuli (Bird & Wright 2019; Craig 2008; Holmén & Kankaanniemi 2009; McDowell & McDowell 2017.)

5 POHDINTA

Opinnäytetyössäni olen tutkinut historiallista Jeesusta siitä, mitä voimme tietää hänestä, mutta myös siitä, mitä emme voi tietää hänestä. Olen käyttänyt tätä aihetta käsittelevää nykyaikaista tutkimusta, joka on peräisin useista eri lähteistä sekä historioitsijoilta että Uuden testamentin tutkijoilta. Olen pyrkinyt antamaan parhaani mukaan mahdollisimman hyvän yleiskuvan koko Jeesuksen elämästä sen sijaan, että olisin keskittynyt yksittäisiin yksityiskohtiin. Voidaan todeta, että vaikka joistakin yksityiskohdista on erimielisyyksiä, Jeesus oli olemassa, ja hänen elämänsä tärkeimpiä tapahtumia voidaan pitää historiallisina. Voi olla erimielisyyttä siitä, onko hän todella se, joka hän on Raamatussa kuvattu, ja on asioita, jotka jäävät epävarmoiksi, mutta hänen olemassaolonsa ja yleiset tapahtumat eivät kuulu näihin epävarmuuksiin.

Se, että tästä tulisi opinnäytetyöni aihe, tuli minulle aivan luonnostaan. Tämä oli jo suuri kiinnostukseni, joten miksi en tekisi siitä suurta työtä. Työprosessi alkoi elokuussa 2024 ja kesti kahdeksan kuukautta. Työn alkaessa olin jo mielessäni kerännyt yhteen lähteitä, jotka olivat minulle joko aiemmin tuttuja tai joista olin kuullut ja joihin halusin tutustua. Näillä samoilla historioitsijoilla ja Uuden testamentin tutkijoilla on tapana esiintyä yhä uudelleen eri kirjoissa, ja alussa valitsemani lähteet osoittautuisivat myös lopullisiksi, paitsi yksi. Aikataulun suunnittelu ei ollut suuri haaste, koska tiesin jo, mistä aioin kirjoittaa, joten pystyin suunnittelemaan ja noudattamaan aikataulua ilman suurempia ongelmia.

Nyt opinnäytetyö on tehty, ja on ollut todella ilo kirjoittaa tästä vihdoin ja viimein. Totesin pari vuotta sitten, että kun opiskelee teologiaa ja historiaa, ei koskaan kyllästy. Vaikka aihe oli minulle jo ennestään tuttu, olen oppinut jatkuvasti uusia asioita, mikä on hyvä merkki. Onko Jeesuksen olemassaolosta ja Uudesta testamentista vielä sanottavaa? Totta kai on, ja tämä on vain yksinkertainen johdatus aiheeseen.

Siitä huolimatta olen itse tyytyväinen siihen, miten olen sekä esitellyt että tiivistänyt asian. Uskon, että olen onnistunut antamaan mahdollisimman oikeudenmukaisen yleiskatsauksen tästä aiheesta sekä kristittyjen että skeptikkojen näkökulmasta. Uskon myös, että olen onnistunut esittämään sen helposti ymmärrettävällä tavalla niin, että myös nuoret voivat perehtyä siihen ja siten ymmärtää nykyaikaista keskustelua historiallisesta Jeesuksesta.

Kristittyinä ehkä lukee vain sellaisia kirjoja, jotka vahvistavat omaa maailmankatsomustaan, ja sama koskee skeptikköä. Toivon saavuttaneeni tämän avulla sen, että olen rohkaissut nuoria lukemaan argumenttien molempia puolia ja siten saamaan käsityksen siitä, mitä toinen ajattelee ja uskoo. Keskustelu ei tietenkään pääty tähän, vaan se jatkuu vielä pitkään. Meidän on kuitenkin jälleen muistettava oppia ymmärtämään, miten toinen ajattelee, ja sitä varten meidän on ymmärrettävä myös hänen maailmankuvansa. Ei tarvitse olla samaa mieltä, mutta voi silti oppia ymmärtämään toisiaan, ja toivon, että tämä opinnäytetyö on esimerkki juuri siitä.

LÄHTEET

- Allison, D. 2021. *The Resurrection of Jesus: Apologetics, Polemics, History*. London: T&T Clark.
- Bird, M., Wright, N. 2019. *The New Testament in Its World: An Introduction to the History, Literature and Theology of the First Christians*. London: SPCK Publishing.
- Craig, W. 2017. *Reasonable Faith: Christian Truth and Apologetics*. Third edition. Wheaton, IL: Crossway.
- Ehrmann, B. 2012. *Did Jesus exist? The Historical Argument for Jesus of Nazareth*. New York: HarperAudio. Saatavissa: <https://www.bookbeat.com/fi/book/did-jesus-exist-34910>. Viitattu 24.8.2024.
- Harrison, D. 2021. *Jesus*. Lund: Historiska Media.
- Holmén, T. (Toim.) 2009. *A.D. 30 - Kirja Jeesuksen kuolemaan liittyvistä tapahtumista*. Helsinki: Art House.
- Hägerland, T. & Wassén, C. 2016. *Den okände Jesus: berättelsen om en profet som misslyckades*. Stockholm: Bokförlaget Langenskiöld.
- Kuula, K., Nissinen, M. & Riekkinen, W. 2008. *Johdatus Raamattuun*. 2. tark. ja korj. p. Helsinki: Kirjapaja.
- McDowell, J. & McDowell, S. 2017. *Evidence That Demands a Verdict: Life Changing Truth For A Skeptical World*. Nashville, TN: Thomas Nelson.
- Mustakallio, A. 2007. *Paavali*. Helsinki: WSOY.

Aiheen esittely nuorille Kokkolan ruotsalaisessa seurakunnassa

Koska tämä teos on tehty kirkon nuorisotyötä varten, halusin käyttää tilaisuutta hyväkseni ja esitellä aihetta myös Kokkolan ruotsalaisen seurakunnan 17–19-vuotiaille raamisryhmälle. Opiskeluaikana suoritin myös harjoitteluni samassa seurakunnassa, joten olin tutustunut toimintaan ja ajattelin, että tämä olisi erinomainen tilaisuus. Itse esitelmä pidettiin seurakunnan omassa nuorisotilassa, Backstagesissa, ja paikalla oli seitsemän osallistujaa. Luomani materiaali oli Canva-ohjelmalla tehty esitys, joka oli yleiskatsaus tähän opinnäytetyöhön eli oikeastaan tiivistelmiä Jeesuksen elämän, kuoleman, ylösnousemususkon ja Uuden testamentin aihealueiden ympäriltä.

Kerroin myös yksityiskohtia, joita pidin tuolloin tärkeinä koko asiayhteyden ymmärtämiseksi, joista viittasin tähän opinnäytetyöhön (kun se julkaistiin), jos haluaa lukea ja syventyä tarkemmin. Taas historiallista Jeesusta käsittelevällä kirjallisuudella on tapana olla ajoittain haastavaa niille, jotka eivät muuten ole perehtyneet aiheeseen, halusin sekä kirjoittaa että selittää kaiken mahdollisimman yksinkertaisesti. Varsinaiseen toteutukseen olen erittäin tyytyväinen. Keskustelimme hieman ja sain joitakin kysymyksiä, ja sain hyvää palautetta erityisesti siitä, että näytin tutkimuksen eri puolet ja siitä, mistä he olivat kokonaisuudessa samaa mieltä. Kiitos vielä kerran yhteistyöstä! Seuraavassa on joitakin esimerkkejä siitä, miltä esitykseni näytti, ja niitä voidaan käyttää samanlaisena mallina tulevassa käytössä.

Frågor så som...

- Är allting om Jesus endast sagor?
- Kan vi lita på Nya Testamentet?
- Finns det andra källor om Jesus än Nya Testamentet?
- Blev han korsfäst?
- Vad hände vid graven?
- Uppstod han?
- Vad säger dagens akademiker?

Snabbkurs om NT

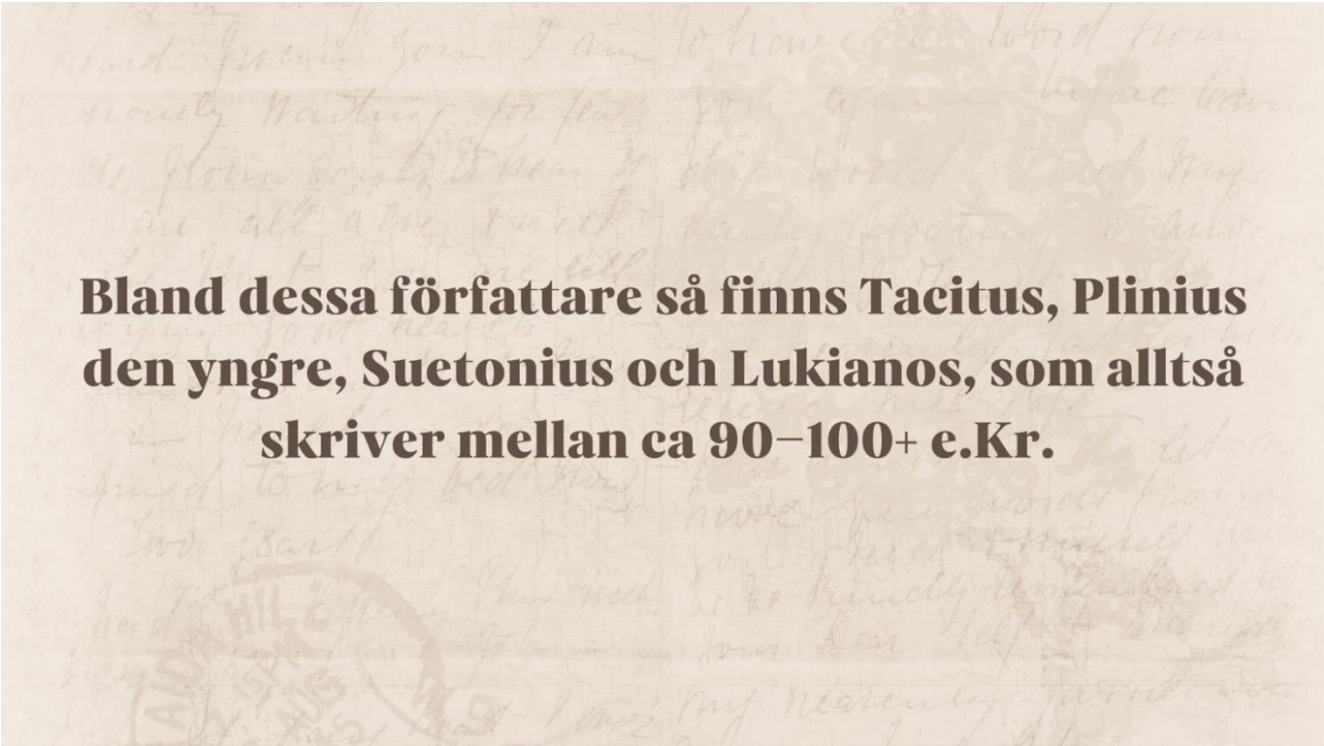
- Texterna skrevs på grekiska.
- Vi har inga originaldokument kvar utan kopior av kopior.
- Vi har dock runt 5500 dokument på grekiska.
- Författarskap är osäkert förutom några av Paulus egna brev.

Källorna

Markus ca. 50-75 e.kr.
Matteus ca. 60-100 e.kr.
Lukas ca. 60-110 e.kr.
Johannes ca. 70-110 e.kr.

Bland dessa författare så finns Tacitus, Plinius den yngre, Suetonius och Lukianos, som alltså skriver mellan ca 90–100+ e.Kr.

Vi vet mer om hans överlaga verksamhet samt öde, och oavsett alla olika åsikter om Jesus och vad som exakt hände, så kan man sammanfatta följande om hans liv, vilket också är någonting som väldigt få forskare förnekar.

Detta är man överens om!

- Det fanns verkligen en person för över 2000 år som var känd under namnet Jesus av Nasaret.
- Han var en judisk man och började sin verksamhet vid ca 30 års ålder.
- Han talade arameiska och var verksam i Galilén.

Detta är man överens om!

- Han var en anhängare till Johannes döparen och började sedan efteråt själv grunda en egen rörelse som bestod av både män och kvinnor.
- Han predikade om Guds kommande rike och omvändelse, blev också känd som mirakelgörare.

Detta är man överens om!

- Efter en tid så kom han i konflikt med dom judiska auktoriteterna, vilket ledde till att han till sist, ca år 33 e.Kr., arresterades, dömdes till döden och avrättades av romarna genom att korsfästas på order av Pontius Pilatus.

Detta är man överens om!

- Efter allt detta så började även hans följare, kort därefter, påstå att han hade uppstått. Denna uppståndelsetro är då orsaken till varför kristendomen började.

